

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

GYERMEKEK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII-EJMCS/3/2/2023

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2023. MÁRCIUS 21.

Helyszín: 1055 Budapest, Szalay u. 10 -14. VI. emelet 675. tárgyalóterem

Időpont: 2023. március 21. 14 óra

Tárgy: Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) köszöntötte a résztvevőket, ismertette a napirendet. Tájékoztatást adott arról, hogy a családpolitikával, a gyermek- és ifjúságpolitikával összefüggő szakmai, politikai irányítás a Kulturális és Innovációs Minisztériumon belül Hornung Ágnes családokért felelős államtitkár asszony irányítása alá tartozik, aki a tematikus munkacsoport vezetését a Családügyekért felelős Helyettes Államtitkár Úrra bízta. Felhívta a figyelmet arra, hogy minden javaslatot, észrevételt örömmel fogad a tárca. Helyettes államtitkár úr kiemelte, hogy ma van a Down-szindróma világnapja (2023. március 21.).

1. napirend: A Gyermek Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjének az elfogadása

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) jelezte, hogy az ügyrend módosítására vonatkozóan érkezett javaslat a SINOSZ részéről, amelyet majd eseti jelleggel megoldanak, de az ügyrendbe egyelőre nem építik be.

A napirendet a tagok egyhangú szavazással elfogadták.

2. *napirend: A Gyermek jogainak garanciáit biztosító nemzeti cselekvési terv 2030 elfogadásáról szóló Korm.határozat (2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlás (a továbbiakban: ajánlás) ismertetése*

A napirendi pont előadói:

- dr. Horváth Melinda főosztályvezető, Belügyminisztérium Gondoskodáspolitikai Nemzetközi Ügyek Osztálya
- Rézműves Judit osztályvezető, Belügyminisztérium Európai Egészségügyi, Szociális és Köznevelési Főosztály

Dr. Horváth Melinda főosztályvezető asszony (Belügyminisztérium) kifejtette, hogy a Cselekvési Terv egy 2021-ben elfogadott tanácsi ajánlás végrehajtására jött létre, ez az eljárás hozta létre az európai ún. gyermekgaranciát, melynek a célja a társadalmi kirekesztődés megakadályozása és leküzdése érdekében javítsa a rászoruló gyermekek jólétét, jogaik védelmét, esélyegyenlőségük előmozdítását. Az ajánlás célcsoportjában azon 18 éven aluli gyermekek tartoznak, akik a társadalmi kirekesztődés kockázatának vannak kitéve. Az ajánlás javasolja a tagállamoknak, hogy ezen a csoporton belül fókuszáljanak néhány további alcsoportra is, mint például a fogyatékkal élő gyermekek vagy a hajléktalan gyermekek vagy mentális egészségügyi problémával küzdő, migráns háttérű, különböző etnikai csoportokhoz tartozó – kifejezetten nevesítve a roma gyerekeket – valamint az intézményi gondozásban élők és a bizonytalan családi háttérű gyermekek vannak nevesítve, mint alcsoport.

Az ajánlás hatálya kiterjed a kisgyermekkorra nevelésre és gondozásra, az egészségügyi ellátásra, az egészséges táplálkozásra, valamint a megfelelő lakhatásra. Az ajánlás feladatokat ad a tagállamoknak, ezek között szerepel, hogy nemzetközi koordinátort kell jelölniük és cselekvési tervet kell készíteniük, amely jelenleg kidolgozás alatt van. A Bizottságnak két évente be kell számolnia a tagállamoknak, hogy hogyan állnak az ajánlások végrehajtásával és fontos, hogy az érdekelt feleket is bevonják, mind a cselekvési terv előkészítésében és annak végrehajtásában illetve annak nyomonkövetésében is. A cselekvési terv igazodik az ajánláshoz és a bizottsági útmutatóhoz. A cselekvési terv meghatározza a célcsoportot és helyzetképet, összefoglalja az ún. támogató szakpolitikai keretet, amire azért van szükség, mert az ajánlás úgy véli, hogy nem elégséges a már említett szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, hanem ennél tágabb kontextusban kell értelmezni ezeket a kérdéseket, így lehetséges hatékonyan hozzájárulni a szegénység elleni küzdelemhez.

A cselekvési terv célcsoportja a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett (ún. AROPE mutató) gyermekek, köztük az otthontalanná vált, illetve a súlyosan elégtelen lakáskörülmények között élő, a roma és bizonytalan családi helyzetű gyermekek. A magyar cselekvési terv gyakorlati megfontolásból nem feltétlenül az ún. AROPE mutatót használja, hanem a hazai fogalmakból indultak ki. A szegénységben élő gyermekekben belül megkülönbözteti a szakértői anyag a fogyatékkal élő gyermekeket, a mentális egészségi problémával küzdő gyermekeket, az alternatív (elsősorban intézményi) gondozásban részesülő gyermekeket, valamint a harmadik országból származó, kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekeket (kiemelt figyelmet fordítanak az Ukrajnából érkezett gyermekekre).

Ahogy az ajánlás hatálya is jelzi, azokat a területeket igyekeztek megvizsgálni – minden esetben a kulcsszó a hozzáférés biztosítása illetve annak a javítása – két csoportba osztja az ajánlás és ezáltal a cselekvési terv is a területeket. A vizsgálat a tényleges és ingyenes hozzáférés területét (kisgyermekkorai nevelés és gondozás, inkluzív oktatás, egészséges étkezés minden tanítási nap, egészségügyi ellátás), valamint a tényleges hozzáférés területét (egészséges táplálkozás, megfelelő lakhatás) vizsgálja. Két olyan terület is megjelenik, mellyel az ajánlás külön nem foglalkozik: közlekedés és digitalizáció.

Az érintett szakterületek bevonása már a kezdetektől megvalósult. Amiben eltértek az ajánlástól az időbelisége a stratégiának. Az ajánlás 2030-ig kért intézkedéseket megfogalmazni. Ez olyan hosszú időtáv, amelyet hazánkban stratégia alkotásra szoktak meghatározni, Magyarország 2025-ig szabott intézkedéseket és ebben az évben kerülhet sor esetlegesen a felülvizsgálatra is.

A cselekvési terv foglalkozik az EU-s források felhasználásával is. Ez azért fontos, mert van egy ún. tematikus koncentráció, ami az EFOP+-ból rendelkezésre álló források esetében bizonyos tagállamoknál 5%-os küszöböt ír elő, tehát minimum ennyit kell a gyermekgaranciára fordítani. A részletes tervezés a „normál” csatornákon keresztül történt. A finanszírozás részben EU-s (EFOP+, Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terve), részben hazai költségvetési forrásokból valósul meg.

A nyomonkövetés három elemből áll:

a.) EU monitorozási keret. Az ajánlás felkérte az Európai Bizottságot és Szociális Védelmi Bizottságot, hogy dolgozzanak ki egy monitorozási keretet és mivel a Bizottság a tagállamokat ezen a keret mentén fogja vizsgálni, hogy hogyan haladnak az ajánlás végrehajtásával, ezért úgy gondolták, hogy követendő ezeknek az indikátoroknak az alakulása (szegénységben élő gyermekek csoportja méretének alakulása, szakterületenkénti indikátorok, további munkát igényel uniós szinten).

b.) rendszeres beszámolók (kétévente, először: 2025.05.31-ig készül el)

c.) már létező stratégiák és cselekvési tervek monitorozási rendszerén keresztül (Országos Foglalkoztatási Program, Egészséges Magyarország 2021 -2027 Stratégia, Emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló Stratégia, ágazati adatgyűjtések)

Amikor megvizsgálták, hogy mik azok a már létező intézkedések, jogszabályi és stratégiai keretek, amikkel már ma is lehet dolgozni, arra jutottak, hogy a tanácsi ajánlásban foglaltaknak Magyarország zömmel megfelel. A célcsoport és az alacsonyabb csoportok elérésének javítása érdekében néhány meglévő intézkedés fejlesztése, kiegészítése szükséges.

Átfogó intézkedések keretében az alábbiakat tervezi a tárca:

- szakértői munkacsoport az rgyk, hh és hhh fogalmak vizsgálatára,
- szempontrendszer kidolgozása a szegénységben élő gyermekek és az alacsonyabb csoportok elérésének vizsgálata érdekében (meglévő eszközök jobb és szélesebb körű kihasználása)
- a nyomonkövetés indikátorrendszerének kidolgozása, összekapcsolása az Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiával.

Szakterületenként megfogalmaztak új intézkedéseket, amelyek kiterjednek:

- digitális fejlesztésekre (Okos Óvoda 2.0, Kortárs Netmentor Program),
- a köznevelésre (IKT eszközök biztosítása, korszerű képzési követelmények megteremtése, a gyógypedagógiai intézmények támogató szerepének, a pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése, szakmai munkájuk erősítése, pedagógus továbbképzés megújítása –MAP ENABLE program),
- az egészségügyre (egészségfejlesztési irodák (EFI) lelki egészségközpont (LEK) funkcióval való kiterjesztése, a LEK funkcióval bíró EFI –k országos hálózattá bővítése),
- a társadalmi felzárkózásra (koragyermekkorai fejlesztések, beavatkozások indítása (FETE), közösségi szolgáltató terek továbbfejlesztése) és a
- gyermekvédelemre (szülői kompetenciák fejlesztése, edukáció, megelőző közösségi alapú kezdeményezések támogatása).

Rézműves Judit osztályvezető asszony (Belügyminisztérium) megerősítette, hogy a hazai jogszabályi környezet és a költségvetési tervezés terén a cselekvési terv a tanácsi ajánlásban foglaltaknak nagyrészt megfelel. A hazai jogszabályi környezet és a hazai szakpolitika alkotás, költségvetési és uniós források költségvetése és felhasználása, az arra engedett következtetni, hogy markáns hiátus nem azonosítható. Az észrevételek megfogalmazásánál kéri, legyenek figyelemmel arra, hogy a hazai általános szakpolitikai kérdésekből eredő javaslatokat nem fogja a gyermekvédelmi garancia cselekvési terv kezelni, ez kifejezetten – ahogy tanácsi ajánlás is megfogalmazza – egy szűkített keresztmetszetre kell, hogy célozzon. Osztályvezető asszony kiemelte, hogy várják a javaslatokat, amelyekkel kapcsolatban vissza fognak jelezni.

Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) megköszönte az előadók által elmondottakat és megkérdezte a jelenlévőktől, hogy kíván-e valaki hozzászólni a napirendi ponthoz.

Dr. Edvi Péter elnök úr (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat) kiemelte, hogy a mai hatályos gyermekvédelmi törvényt eredetileg a Gyermekmentő Szolgálat munkacsoportja írta. A Kormány mindig hangsúlyozza, hogy Európa legszigorúbb gyermekvédelmi törvénye illetve intézkedése készül, ami riasztó, inkább a legjobb vagy leghatásosabb jelzöt kellene használni. A második napirendi pontban elmondottakkal kapcsolatban kiemelte, hogy megérti a behatárolt keretrendszer, de bizonyos területen túl kellene ezen lépni. Az ENSZ 1989-ben alkotta meg a Gyermek Jogairól szóló Egyezményt, mely lefektette az alapokat, erre csak hivatkozni kell, hiszen Magyarország 1991-ben törvénnyel kihirdette az ENSZ Gyermekjogi Egyezményét.

Elnök úr kiemelte, hogy vezetnek egy Kiberbiztonsági Munkacsoportot, melynek a közelmúltban volt az ülése az Országházban, ahol az összes szakértő egyetértett abban, hogy a gyermekvédelmi törvényből ez a rész kimaradt (30 évvel ezelőtt nem lehetett előre látni, hogy a gyermekek életére, akár az okos eszközök használata milyen hatással lesz). A Kiberbiztonsági Munkacsoport ülésén szóba kerültek az elektronikus eszközökkel kapcsolatos kérdések, ezek használatáról való tanítás elhelyezése az oktatásban.

Elnök úr a szűrésekkel összefüggésben az előadóktól megkérdezte, hogy voltak-e vidéken. A szűrések kapcsán felhívja a figyelmet a gyermekek általános higiéniai állapotára, erről is kellene beszélni az iskolákban. A gyermekek 50-70 százalékánál találtak problémát a szűrőbuszaik. Érdemes lenne a cselekvési tervnek ezzel is foglalkoznia. A civil szervezetek részéről történő válaszadási határidő (2023.03.21.) azt a látszatot kelti, hogy nem veszik eléggé komolyan a résztvevőket. Az elmúlt időszakban pontosan az ilyen jellegű esetek miatt nem vett részt az üléseken.

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) kiemelte, hogy álláspontja szerint a gyermekek jogaival kapcsolatos bármely fajta jogsértéssel kapcsolatban szigorúan kell fellépni, de megköszönte az észrevételeket és elmondta, hogy a gyermekek védelmét szolgáló áttekintésnek megvan a saját keretrendszere.

Rézműves Judit osztályvezető asszony (Belügyminisztérium) válaszában elmondta, hogy ismeri a gyermekek higiéniai és egészségi állapotát. Osztályvezető asszony sajnálatát fejezte ki, hogy a tematikus munkacsoport tagjai részére előzetesen nem került megküldésre a cselekvési terv és jelezte, hogy 2023. március 23. 12.00 óráig várják a Munkacsoport tagjaitól a cselekvési tervvel kapcsolatos észrevételeket.

Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) megkérdezte a jelenlévőktől, hogy ki kíván hozzászólni az elmondottakhoz.

Mikesy György elnök úr (Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete) hiányolja a javaslatokból és az intézkedésekből a participitást. Éveken keresztül beszéltünk a felzárkóztatásról, de sajnos nem jutottunk A-ból B-be, az érintetteket is be kellene vonni. A bürokrácia sajnos tönkreteszi az egész folyamatot. Az Emberi Jogi Kerekasztalnak gyakrabban kellene összeülnie, hogy a szükséges kérdéseket mélyebben megtárgyalják.

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) kiemelte, hogy a személyes egyeztetéseknél a cselekvési terv esetében az írásbeli kommunikációt hatékonyabbnak tartja.

Kiss Gabriella (pszichológus) nem látta kiemelve a családon belüli erőszakot elszenvedő gyermekeket. Sem a jelzőrendszer, sem az állami intézmények nem látják el megfelelően a feladatukat az ilyen gyermekeket illetően.

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) kitér arra, hogy sokat tettek a kapcsolati (családon belüli) erőszak megelőzése érdekében, amit folytatni kívánnak, egyéb észrevételeket kéri írásban elküldeni.

3. napirend: A Pp. személyi állapotot érintő perek legutóbbi módosításáról, a gyermekek véleménynyilvánításáról, a gyermekek érdekének érvényesüléséről
Előadó: dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos, Igazságügyi Minisztérium

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony (Igazságügyi Minisztérium) bevetőjében elmondta, hogy szeretne kitérni a Polgári perrendtartásról (továbbiakban Pp.) szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítása illetve a gyermek véleménynyilvánítási jogát érintő a legutóbbi törvénymódosításokra (Polgári Törvénykönyv). A Pp. már a megalkotásakor különös figyelemmel volt arra, hogy az alapvetően személyi állapotot érintő perekben és a családjogi perekben egy jóval kiterjedtebb szabályozást adjon, mint a korábbi Pp., tehát olyan pertípusok is bekerültek a Pp. különös részébe, amelyek a régi Pp.-ben nem kaptak speciális szabályozást. Ennek az a jelentősége, hogy azok a speciális szabályok, amelyeket a törvény jelenleg külön fejezetben foglal össze (XXXI. fejezet), valamennyi Pp.-ben szabályozott személyállapotú perre vonatkoznak, amelyek korábban, mint pl. a kapcsolattartási perek nem kaptak a Pp.-ben speciális szabályozást. A Pp. újításai (osztott perszerkezet) további specializációs szabályt igényelnek a családjogi perekben, mivel a vagyoni perekre modellezett általános perrendi modell nem működik kellő hatékonysággal ezekben a speciális perekben. A jogalkotó 2019 - től ezen a területen több koncepcionális jellegű módosítást is végrehajtott.

A legutóbbi Pp. módosítás 2022.évi XXIV. törvénnyel következett be, amelyet nevezhetünk „eljárásjogi gyorsító csomagnak” is, aminek a középpontjában szintén a gyermekek érdekeinek védelme állt. Gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy a bíróság egy olyan eszköztárat kapott a kezébe, amely talán távol áll a polgári pernek a rendelkezési jogról alapuló eljárás rendjétől. Az új szabályok erős bírói pervezetést tesznek lehetővé. A joggyakorlat pedig él is ezekkel a lehetőségekkel.

A 2022. évi XXIV. törvénnyel 2022. szeptember 1-jén hatályba lépett módosítások előírták, hogy a bíróságoknak kéthavonta kell tárgyalni a korábbi négyhavonkénti tárgyalás kitűzés helyett, ha a bíróság az ügyben kiskorú gyermeket érintő kérdésben is határoz. Az ideiglenes intézkedés célja az azonnali jogvédelem biztosítása, ezért a módosítás értelmében az ideiglenes intézkedésről a bíróságoknak 30 napon belül kell dönteniük. Ugyanakkor kiemelő, hogy nem egy végleges döntésről beszélünk, a jogalkalmazó szervezeteknek szükséges lenne az ideiglenes intézkedés funkcióját megfelelően értelmezni. A bíróság hivatalból elrendelhet, és hatályon kívül helyezhet ideiglenes intézkedést. A módosítással az is lehetővé vált, hogy amennyiben a Pp. általános részében foglalt feltételek nem állnak fenn az ideiglenes intézkedés meghozatalára, a bíróság az eset körülményeire figyelemmel akkor is hozhat ideiglenes intézkedést.

A 2021. évi LXII. törvénnyel bevezetett módosítás 2022. augusztus 1-jével kiszélesíti a lehetőségét annak, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermek a szülői felügyeletet érintő perekben a véleményét kifejezhesse. Ez a kiegészítés a Gyermek jogairól szóló, 1989-es ENSZ Egyezmény 12. cikkén alapul. A gyermekek aktív részvételét jelenti minden olyan eljárásban, amelyek az ő helyzetüket is érintik. Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának általános iránymutatása szerint a gyermeket aktív jogalanyként kell tekinteni, ez nem azt jelenti, hogy önrendelkezzen, hogy az eljárásában mit szeretne, hanem az aktív részvételét jelenti, abban az

eljárásban, ami az ő sorsát érinti. Az ítélőképességnek nincs alsó életkori határa. Ez a rendelkezés összhangban áll a vonatkozó EU -s szabályozással is. A gyermek értesítésének mellőzése a gyermek feletti szülői felügyeletről hozott határozat végrehajtásának és elismerésének megtagadását vonhatja maga után.

Az OBH tájékoztatása szerint a gyermekek nagyon aktívak a véleménynyilvánítás terén, gyakran kifejezik a véleményüket. Kezdetben voltak problémák a gyermek értesítésével kapcsolatban, de mára az OBH Gyermekjogi Kabinetjének közreműködésével, pszichológus szakember bevonásával elkészültek azok az értesítés minták, amelyeket a bíróságok használhatnak. Négy életkori kategóriában (6 éves korig, 6-10 éves korig, 10-14 éves korig és 14-18 éves korig) készültek el a gyermekbarát értesítés minták, melyek a bíróságok számára ajánlásként rendelkezésre állnak.

A fenti szabályok megfelelő alkalmazása a magyar jogalkalmazók részéről is szemléletváltást kíván meg.

Dr. Láposy Attila vezető-kormánytanácsos úr (AJBH) üdvözli az elhangzottakat, kiemeli, hogy a véleményformálás nem egyenlő az ítélőképességgel, ez megfelel a Gyermekjogi ENSZ Egyezmény fordításában olvasható rendelkezéseknek is.

Dr. Hámori Antal (ERGO) kifejti, hogy további jogalkotói lépésekre is szükség van az ideiglenes intézkedések terén. A tárgyaláson készült jegyzőkönyvek meglehetősen kreatívan, készülnek ahhoz képest, hogy ténylegesen mi hangzik el.

Torda Márta elnök asszony (Magyar Női Unió) kérdésében arra kíváncsi, hogy a bírókat nem lehetne-e tájékoztatni arról, hogy hogyan alkalmazzák a jogszabályokat.

Mikesy György elnök úr (Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete) hozzáteszi, hogy a véleményalkotás terén szükséges lenne elosztatni a fogyatékossgal élőkkel kapcsolatos sztereotípiákat és fontos lenne biztosítani a fogyatékossgal élő gyermekek véleményalkotását.

Kiss Gabriella pszichológus hozzászólásában elmondta, hogy sok olyan gyermekkel találkozok, akik a szakértői vélemény ellenére is a bántalmazó szülőhöz kerül a gyermek kifejezett akarata ellenére. Sokszor a befolyásosabb vagy jobb anyagi körülmények között élő szülőhöz kerül a gyermek, nem ahhoz, akivel a kötődési minta erősebb. Lehetséges-e olyan szakértői bizottságot felállítani, akihez a gyermek - a jelzőrendszeren kívül - tud fordulni?

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony (Igazságügyi Minisztérium) elmondja, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel mindent megtesznek azért, hogy a jogalkalmazók a jogalkotói szándékot értve alkalmazzák a módosításokat.

Dr. Beneda Attila helyettes államtitkár úr (Kulturális és Innovációs Minisztérium) felkéri Dr. Láposy Attilát az átfogó ombudsmani vizsgálat nyomán kiadott AJB-276/2023. számú jelentés megállapításainak és tapasztalatainak ismertetésére.

4. napirend: A gyermekvédelmi szakellátásba vett, nevelőszülői gondoskodásban élő gyermekek ellátásával összefüggésben lefolytatott átfogó ombudsmani vizsgálat nyomán kiadott AJB-276/2023. számú jelentés megállapításainak és tapasztalatainak ismertetése

Előadó: dr. Láposy Attila vezető főtanácsos, Esélyegyenlőségi Főosztály, Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Dr. Láposy Attila vezető-kormánytanácsos úr (AJBH) bemutatja a 49. oldalas ombudsmani jelentés főbb pontjait. Maga a jelentés egy problématerképet vázol fel, amelyben az egyik szereplő nevelőszülő, de igazából mindennek az alapja gyermekjogok védelme. A gyerekek joga van családban történő nevelkedéshez, amennyiben a saját családjában ez nem megoldható, illetve nincs olyan családtag, aki esetleg gyámként rendelhet, úgy ki kel emelni a családjából. Ebben az esetben az államnak az intézményes ellátást megelőzően kell gondoskodnia, hogy egy „családpótló” ellátásba kerüljön a gyermek.

A nevelőszülői feladatok ellátásában benne van az ideiglenesség, mivel nem lehet előre tudni, hogy mennyi ideig lesz a nevelőszülőnél a gyermek. A jelentés alapjául szolgáló a vizsgálatokat során az adatokat elemzésén túl, helyszíni vizsgálatok is folytak. A vizsgálat nem reprezentatív, nem terjed ki valamennyi megyére, nem terjed ki valamennyi nevelőszülői hálózatra, ennek ellenére a jelentés készítői igyekeztek egy átfogó képet adni Hajdú-Bihar megyétől egészen Veszprém megyéig, hogy milyen problémákkal szembesülnek.

Az egyik ilyen jellegű probléma a relatív szűkösség, problémákat okoz minden speciális helyzet megoldása (például testvérpárok elhelyezése). A speciális szükségletű gyerekeknek a helyzete, az ő nevelőszülői ellátások akkor, hogyha az intézményes ellátások egyébként nem feltétlenül indokolt. Amennyiben van arra lehetőség, hogy ők egyébként a saját állapotuk szerint családban nevelkedhessenek, nem igényelnek intézményes ellátást, akkor vajon az ő esetükben hány olyan speciális nevelőszülő van egy-egy megyében, akik képesek ténylegesen a gyerekekről gondoskodni?

A nevelőszülői ellátással összefüggésben fontos kiemelni a visszagondozást. A visszagondozásnak az egyik fontos aspektusa a kapcsolattartási lehetőségek biztosítása, amelyen belül fontos tényező, hogy milyen messze van a gyermek a vérszerinti szüleitől (nagyobb távolság csökkentheti a kapcsolattartásnak az intenzitását). Problémát okozhat továbbá a kapcsolattartás helyének a kijelölése. Teljesen más minőségű a kapcsolattartás, ha a megfelelő környezetben jön létre. Az életkori különbség nevelőszülő és nevelt gyermek között 18 százalékban az 50 évet is meghaladja, továbbá 60 százalékban akár 45 év korkülönbség is jelentkezhet. A röviden bemutatott jelentést megküldik a Munkacsoport tagjai részére illetve az AJBH honlapján is elérhető.

Dr. Lantai Csilla főosztályvezető asszony (Kulturális és Innovációs Minisztérium) megköszönte a részletes beszámolót az AJBH jelentésről.

Dr. Edvi Péter elnök úr (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat) elmondta, hogy a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnak is van saját nevelőszülői csoportja. Álláspontja szerint az állam nem biztosít annyi forrást, amiből egy ilyen csoportot el lehet tartani illetve hozzáértő szakembereket nagyon nehéz találni (már a toborzást során plusz ígéreteket, kell tenni annak érdekében, hogy valaki egyáltalán elvállalja ezt a feladatot). A kapcsolattartásnál ma már több rugalmasságot írna bele a jogszabályba, sajnos vannak olyan szülők, akik minimum agresszíven viselkednek, a gyermek pontosan ezért került nevelőszülőkhöz. Többször tapasztalt olyat, hogy a gyermek könyörgött, hogy ne kelljen neki találkoznia a vérszerinti szüleivel.

Herczeg Rita (Integrált Jogvédelmi Szolgálat) szakmai vezető asszony hozzászólásában elmondta, hogy a kapcsolattartás az a része ennek a kérdésnek, amelyre kiemelten fontos figyelni. Meglátása szerint egyre távolabb kerülnek a gyerekek, egy ritkábbak a kapcsolattartások, és így a hazagondozás esélye is abszolút csökken. Férőhelyhiánnyal küzd nemcsak a nevelőszülői hálózat, hanem a gyermekotthoni rendszer is. Álláspontja szerint a nevelőszülőnél történő kapcsolattartás pedig nem hálózat függő, hanem megye függő (Szabolcs-Szatmár megyében jól működik a kapcsolattartás, mivel a képzések során erre készítik fel a nevelőszülőket). Nagy feladatnak tartja a kapcsolattartás rendezése, illetve most már az is, hogy ne kerüljenek távol a gyerekek a lakóhelyüktől, hiszen távoli megyén túli elhelyezések vannak, amik abszolút nem a gyerek érdekéről szólnak.

Dr. Edvi Péter elnök úr (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat) szerint az egyes gyermekekre kell szabni pontosan, hogy milyen esetekben támogatandó hazagondozása, vagy esetleg egy olyan családból jön, ahol lehetőleg minél távolabb kell tartani őt a szüleitől. Rugalmasabban kell ezt kezelni jogilag is és a gyermekvédelem részéről illetve a szakértők részéről is az adott kérdést.

Dr. Lantai Csilla főosztályvezető asszony (Kulturális és Innovációs Minisztérium) hozzászólás hiányában áttér az egyebek napirendi pont tárgyalására.

5. napirend: Egyebek

Mikesy György elnök úr (Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete) elmondta, hogy vannak gyerekek, akik látenciában vannak, emiatt látens veszteségeket szenvednek el és felnőtt korba lépve súlyos terheket igyekeznek kiheverni és fel- és ledolgozni, akiknek szülei fogyatékosággal élnek és hátrányos helyzetük negatívan kihatnak a gyerekek fejlődésére. Elmondása szerint a közigazgatási eljárások keretében nem voltak hajlandóak figyelembe venni a fogyatékosággal élőkre vonatkozó jogszabályokat ágazati jogszabályokon felül. Annak ellenére, hogy a fogyatékosügyi jogszabályok lehetővé teszik az ágazati jogszabályok alkalmazásának rugalmas kezelési lehetőségeket. Szinte száz százalékban nem veszik figyelembe a fogyatékosággal élő szülők különleges bánásmód és speciális életvitel igénylését.

Csupán csak az ágazati jogszabályok szigorát mereven betartva elvetette a fogyatékosügyi jogszabályokat. Támogatna egy érzékenyítési folyamat elindítását a közigazgatás területén.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony (Igazságügyi Minisztérium) elmondta, hogy a hatályos Ptk. szabályozás nem tesz különbséget az egészséges vagy fogyatékossgal élő gyermek véleménynyilvánításának biztosítása között, azt mindkét csoportba tartozó gyermek számára azonos feltételekkel biztosítja.

Mikesy György elnök úr (Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesülete) elmondta, hogy sokszor a bírók sem ismerik el a fogyatékos személyek jogairól szóló jogszabályokat.

Dr. Wopera Zsuzsa miniszteri biztos asszony (Igazságügyi Minisztérium) kiemelte, hogy igyekeznek minden szempontot figyelembe venni a jogalkotás előkészítése során.

Dr. Lantai Csilla főosztályvezető asszony (Kulturális és Innovációs Minisztérium) megköszönte a részvételt és kiemelte, hogy az Emberi Jogi Munkacsoport titkársága továbbítja a munkacsoport tagjai részére az ülést érintő háttéranyagokat.

Hangfelvétel alapján készítette: dr. Tollas Orsolya vezető -kormányfőtanácsos

Látta: Megyeri Gabriella csoportvezető

Jóváhagyta: dr. Beneda Attila, családügyekért felelős helyettes államtitkár